Парадак слоў у сказе. Лагічны націск. Інтанаванне сказаў

Дом-сланечнік

Парадак слоў - гэта

узаемнае размяшчэнне членаў сказа, якое мае сінтаксічнае значэнне і выконвае пэўную стылістычную ролю.

Парадак слоў мае

Сінтаксічнае значэнне -

з месцам члена сказа звязана яго сінтаксічная роля.

Стылістычную ролю -

члены сказа, якія стаяць на нязвыклым месцы, атрымліваюць дадатковае сэнсавае адценне.

Заданне: параўнайце сказы. Што адбылося пры змене парадка слоў?

Я толькі прыйшла ў школу.

Толькі я прыйшла ў школу.

Быць адказным нялёгка.

Нялёгка быць адказным.

Парадак слоў можа быць

Прамы (звычайны)	Адваротны (інверсійны)
выкарыстоўваецца пераважна ў навуковым і афіцына-справавым стылях	ужываецца ў стылі мастацкай літаратуры

Дзейнік і выказнік

апавяд. сказы дзейн. выказн.:

Настаўніца зайшла ў клас першай.

пыт., пабудж. выказн. дзейн.:

Няхай жыве, як сонца, вечная паэзія! (Я. Брыль).

Прамы парадак слоў

Дапаўненне

дапаўн.

Вецер узнімае лісцяны шолах (М. Лынькоў).

Прамы парадак слоў

Азначэнне

азнач.

***Лёгкі вецер** злёгку хістае галіны. (М. Лынькоў).*

| **дзеепрым. звар.** |

***Між імён**, | **праслаўленых на свет** | , былі імёны нашых блізкіх і знаёмых (П. Глебка).*

Прамы парадак слоў

Акалічнасць

акалічн. выказн.:

У лесе было ціха.

выказн. акалічн.

Лес маўчыць глуха, зацята, знямела (Я. Колас).

Прамы парадак слоў

1) Арэлі

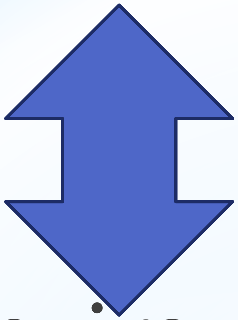

2) Вушкі слоніка

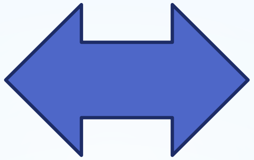

3) Гадзіннік

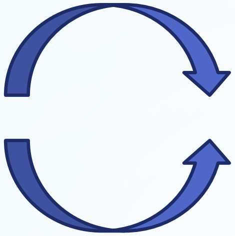

4) Верх – ніз, лева - права

Фізкультхвілінка для вачэй

Інтанацыя

Элементы інтанацыі:

- Паўзы;
- Лагічны націск;
- Мелодыка;
- Тон;
- тэмп;
- Тэмбр.

Кароткая паўза - |

Доўгая паўза - ||

Жыццё даецца | , каб жыццё тварыць || .

Каб светла-залатую яго ніць

Віць | і далей | - любоўю, | справай дзейнай

Ды словам | , што ад справы неаддзелена ||

А. Вярцінскі

Паўзы –

часовае спыненне гучання, з дапамогай якога адбываецца чляненне фразы.

Слову жывому – на глебу ўрадлівую,

Мёртваму слову – на камень, на жвір,

Шчыраму сэрцу – долю шчаслівую,

Чэрстваму сэрцу – балота і вір.

Мелодыка –

павышэнне і паніжэнне голасу.

||
Лагічны націск

||
Тралейбус абагнаў аўтобус.

||
Тралейбус абагнаў аўтобус.

Лагічны націск –
павышэнне голасу на значным слове ці словазлучэнні ў межах простага сказа.

Дзякую за ўвагу!!!